

Kashrut and Dental Devices

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Dedication by Dr. Elie and Sylvia Wolfson in memory of

אהרן משה בן חנוך העניך, פייגע רישא בת דוב, יוסף בן מאיר, זיסא בת יצחק צבי הכהן

Basic Principles: Very hot food transfers taste, perhaps immediately

1. Shulchan Aruch Yoreh Deah 105:2

חום של כלי ראשון שהיד סולדת בו, מבשל ואוסר כולו. אבל חום של כלי שני אינו מבשל. ויש אומרים שגם כן אינו מפליט ואינו מבליע. וי"א דמכל מקום הוא מפליט ומבליע, ואוסר כדי קליפה. וראוי לחוש ליזהר בדבר לכתחלה...

The heat of a *kli rishon* which would scald one's hand cooks and prohibits entirely. The heat of a *kli sheni* does not cook. Some say it also does not cause taste to be transferred. Some say it does cause taste to be transferred, prohibiting the outer layer of food; it is good to be concerned for this, ideally.

2. R' Dr. Avraham Sofer Abraham, Nishmat Avraham Yoreh Deah 89:1

כיון דלא נזכר כלל בפוסקים שום חילוק בין סכין ששחט בה בהמה לסכין ששחט בה עוף (ואינם בולעים כלום) וידוע ששיעור מדת החום של תורים ובני יונה בריאים הוא ארבעים וחמש מעלות... א"כ מוכח ודאי דעד שיעור ארבעים וחמש מעלות צלזיוס אין לחוש כלל...

Since authorities do not distinguish between the knife used to slaughter a beast and one used to slaughter a bird (and so we see they do not absorb), and it is known that the heat of healthy pigeons and doves is 45C... it is clear that below 45C there is no concern...

3. Shulchan Aruch, Orach Chaim 451:6

כל כלי הולכין בו אחר רוב תשמישו

All vessels are evaluated based on their main use.

4. Rama, Shulchan Aruch Yoreh Deah 92:7

וקלוח מן הקדירה רותחת שהלך אל קדירה צוננת, אם נפסק הקלוח מן הקדירה הרותחת קודם שהגיע אל הצונן, הוי נמי ככלי שני
If food flows from a boiling pot to a cold pot, and the flow from the boiling pot is interrupted before reaching the cold pot, the flow is considered that of a *kli sheni*.

5. Shach, Yoreh Deah 105:8

בדבר גוש כגון חתיכת בשר או דג או אורז או דוחן דמערין חם מן הקדירה אם היד סולדת בו דינו לעולם ככלי ראשון... דהתוס' פרק כירה כתבו הטעם לחלק בין כלי ראשון לכלי שני דכלי ראשון כיון שעמד על האור דופנותיו חמין ומחזיק חומו זמן מרובה א"כ נראה דהכל תלוי בדפנות א"כ דבר גוש נמי כיון דמיקרי יבש לא שייך בו דפנות

For a dry object, like meat or fish or rice, which is poured hot from the pot: If it would scald a hand then it is considered to be in a *kli rishon*... for Tosafot distinguished between a *kli rishon* and a *kli sheni* based on the fact that a *kli rishon* stood on the fire and its walls are hot and they retain heat for a long time, so that all seems to depend on the walls – and for a dry object the walls are irrelevant.

6. Rama Orach Chaim 447:3

ויש מחמירין בכלי שני בפסח, וטוב להחמיר אם היד סולדת בו.

Some are strict regarding a *kli sheni* for Pesach; stringency would be good if the food would scald a hand.

7. Shulchan Aruch Yoreh Deah 92:2

משערין בכולה, אם היה בכל מה שיש בקדירה מהחתיכות והירק והמרק והתבלין כדי שתהא חתיכה זו [אשר נפל עליו החלב] אחד מששים מהכל... במה דברים אמורים, בשלא ניער הקדירה בתחלה כשנפל החלב, אלא לבסוף, ולא כיסה. אבל אם ניער מתחלה...

We gauge [for nullification of a drop of milk] opposite all of the contents, to see if the contents of the pot – pieces of meat, vegetables, liquid and spices – are sufficient such that this piece [on which the milk fell] is less than 1/60 of the total.... When do we say this? If they did not shake the pot at the outset when the milk fell in, but only at the end, and they did not cover it. If they shook it from the start...

8. Talmud, Chullin 8b

איכא דאמרי דכ"ע בית השחיטה צונן מאן דאמר מדיח שפיר מאן דאמר קולף אגב דוחקא דסכינא בלע

Some say that all agree that a creature's neck is considered cold. Those who say to rinse it are clear. Those who say to peel a layer do so because the pressure of the knife causes the knife to absorb.

9. Tosafot to Talmud, Chullin 8b **אגב**

הר' יצחק בר מאיר היה מצריך... לקלוף בכל מקום שחתך עובד כוכבי' בקופיץ שלו או בסכיניו ויש למצוא טעם על המנהג שלנו שנהגו להקל ודילמא בית השחיטה דוקא שרותח קצת מהני דוחקא דסכינא

R' Yitzchak bar Meir required... that they peel the spot [on a piece of meat] where the non-Jew cut with his blade. Our custom is to be lenient, and we need to justify it; perhaps the knife's pressure is effective only at the site of slaughter, which is somewhat hot.

An obvious question: What about natural teeth?

10. R' Moshe Sofer, Chatam Sofer to Chullin 105a

מה שבתוך חלל השיניים להחוששים ויש להם חלל להמאכל נסרה ונמאס בתוכו זה אין חשוב בשר

The meat which is in the hollow of the teeth of people who are in pain – who have cavities into which the food enters – decays and becomes disgusting inside. This is not considered meat.

11. R' Shmuel Wosner, Shevet halevi 1:Orach Chaim 148

עיקר אכילת האדם ושתיתו מכלי שני שנפסק הקלוח דדינו ככלי שלישי כמבואר ביו"ד סוסי' צ"ב, וזה אם היה יד סולדת באכילה ושתיה, מכ"ש שעל פי רוב אין היד סולדת במה שהוא אוכל ושותה. ב' מה שחשש כ"ת דילמא אכל פעם קוגל חם או פת שנצלה על האש ודינו ככלי ראשון לפי דעת הטו"ז סימן צ"ד להחמיר בדבר גוש. ולא ידעתי למה לא העיר מדברי הח"ס יו"ד סימן צ"ה שכ' שקבל מרבותיו להקל בדבר גוש לעת הצורך

A person's main eating and drinking is from a *kli sheni*, and the flow from the vessel is interrupted, so that it is like a *kli shlishi*. This would be an issue only if the food was scalding to the hand, and certainly not when, as in most cases, the hand would not be scalded by that which one consumed. Second, regarding his honour's concern lest one eat hot kugel or grilled bread – which would be like a *kli rishon* according to Taz – I don't know why he didn't cite Chatam Sofer, who wrote that he had learned from his mentors to be lenient with solids in a case of need.

12. R' Moshe Sofer, Chatam Sofer Yoreh Deah 94

עובדא ידענא בפ"פ דמיין פרח תרנגולת לתוך קלחת חמאה רותחת על האש ומתה בתוכו והורה גאון א' ומהולל מאוד [בעל ההפלאה] שאסור החמאה אפי' לגוים ושפכוהו בחוצו' ולבסוף הזכירוהו דבשר עוף בחלב מותר בהנאה ובתוך כדי דבור השיב הגאון זצ"ל דאה"נ בהנאה מותרת ולמוכרה לגוי אסורה משום בליעת אבר מה"ח דאסור לב"נ והיה נראה לעין דתחלת ההוראה לא ה' מטעם אבר מה"ח וכשגגה יצאה מלפני שליט אך לא יאונה לצדיק כל און הזמין לו השי"ת תירוץ לשזביה מכיסופא מ"מ נלמד דגם בחי שייך פליטה

I know of a case in Frankfurt-am-Main in which a bird flew into a pan of boiling butter on the fire, and it died there. A great and much-honoured sage ruled that the butter is prohibited even for non-Jews, and they spilled it out. Then they reminded him that one may benefit from poultry in milk; immediately, he replied that this is true, one may benefit, but one may not sell it to a non-Jew because of absorption from a live creature, which is prohibited for Noachides. It was evident that this had not been his initial reason for the ruling, which had been [nonetheless effective] like a ruler's error, but no corruption will befall a righteous person, and Gd sent him a reply to save him from shame. Still, we can learn from here that living creatures do transmit taste.

Practical rulings

13. Talmud, Berachot 30a

והיכי מצלי לה? רב חסדא אמר מעומד, רב ששת אמר אפילו מהלך. רב חסדא ורב ששת הוו קאזלי באורחא, קם רב חסדא וקא מצלי. אמר ליה רב ששת לשמעיה, מאי קא עביד רב חסדא? אמר ליה קאי ומצלי. אמר ליה אוקמן נמי לדידי ואצלי, מהיות טוב אל תקרא רע.

How does one recite this prayer? Rav Chisda said: While standing. Rav Sheshet said: Even while travelling.

Rav Chisda and Rav Sheshet were travelling, and Rav Chisda halted to pray. Rav Sheshet said to his servant, "What is Rav Chisda doing?" He said, "He has halted, and he is praying." Rav Sheshet said, "Halt me, too, and I will pray; given the chance to be good, do not be called bad."

14. Talmud, Pesachim 30b

א"ל רבינא לרב אשי הני סכיני בפסחא היכי עבדינן להו א"ל לדידי חדתא קא עבדינן אמר ליה תינח מר דאפשר ליה דלא אפשר ליה מאי Raveina said to Rav Ashi: What do we do to kasher knives for Pesach? Rav Ashi replied: They make new ones for me. Raveina said: That's fine for the master, who can have this, but what about for someone who cannot?

IMPLANTED DEVICES

Just clean them	Darchei Teshuvah Yoreh Deah 89:11 Yad Yitzchak 78 Aseh Lecha Rav 6:44 Badei haShulchan Yoreh Deah 89:Tziyun 74
24 hours without hot chametz pre-Pesach	Tiferet Naftali Orach Chaim 40 Mishneh Halachot 3:56
Wash out mouth with hot water	Vayaged Yaakov 161:10 Mishneh Halachot 3:56

REMOVABLE DEVICES

Just clean them	She'eilat Shalom II 165 Melamed l'Hoil Orach Chaim 93 Kaf haChaim Yoreh Deah 89:22 Tzitz Eliezer 9:25:4-5 from R' Zvi Pesach Frank Badei haShulchan Yoreh Deah 89:39
24 hours without hot chametz pre-Pesach	Cited in She'arim haMetzuyanim baHalachah 116:3
Pour hot water on them from a <i>kli sheni</i>	Maharsham 1:197 for Pesach Beit Yitzchak Yoreh Deah 43:12 "if it isn't a burden" Yesodei Yeshurun 6:166 Yechaveh Daat 1:8 And see Sdei Chemed Chametz uMatzah 4:24
Momentary <i>hagalah</i> in a <i>kli sheni</i>	Shevet haLevi 1:Orach Chaim 148 Mishneh Halachot 3:56 R' Shlomo Zalman in Nishmat Avraham Orach Chaim 454:1, using water of about 70C
Triple- <i>hagalah</i> , each one momentary	Tiferet Naftali Orach Chaim 40
Separate dentures	Darchei Teshuvah Yoreh Deah 89:11, as an ideal